

2016

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Ilaqutariinnut, Naligiissitaa-
nermut Isumaginninnermullu
Naalakkersuisoq

Periusissanut Ineriartortitsine-
rmullu Immikkoortoqarfik

[SIUARIARTORTOQARNERA PILLUGU NALU- NAARUSIAQ]

Persuttaasarneq akiorniarlugu Naalakkersuisut 2014-imiit 2017-imut periusis-
saata iliusissatullu pilersaarutaata killiffia

Imarisai

Aallaqqaasiut	2
Suliniutit 2014-imiit ingerlateqqitat.....	4
Nuna tamakkerlugu qimarnguik katsorsaaviutigisoq, Illernit.....	4
Qimarnguinni sulisutigut piginnaasatigullu ineriartortitsineq	4
Angerlarsimaffinni eqqissiviillioernernut taarsiullugu oqaloqatigiinnerit.....	5
Timikkut attuilluni naveersisinnaatitaanerup atorunnaarsitaanera	5
Aaqqiagiinngittarnermut siunnersuisooqatigiit (Konfliktråd).....	5
Pillagaanerup nalaani katsorsarneqarneq (MUMIK).....	6
Peersinneqarneq qanilleqqusaannginnerlu pillugit inatsit.....	6
Qingasaarisarneq annersaasarnerlu misissuinerni qitiutillugit	7
Peqqissutsimut tunngasut	9
Ilaqtariinnut naartusortalinnut siusissukkut suliniuteqarneq	9
NGO-t aamma inuiaqatigiinni innuttaasut.....	10
Aapparisamut persuttaasarneq pillugu ullut sammisassaqaartitsiviusut	10
Suliniutissatut pilersaarutit.....	11
Inunnut suliaminnik ilisimasalinnut ilinniartitsinerit piviusunngortitsinerillu	11
Politiit angallataat atorlugu suliniuteqarneq	11
Persuttaasartunut katsorsartinnissamik neqeroorut	11
Qanigisani persuttagaasarneq pillugu isumasioqatigiinneq.....	12
Aningaasanut tunngatillugu takussutissaq	13

27.marts 2015
Suliap normua2014-102335
All. nr 1650085

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
All (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Aallaqqaasiut

Inatsisartut 2013-imi ukiakkut ataatsimiinnermini, Naalakkersuisut persuttaasarneq akiorniarlugu periusissaat iliuusissatullu pilersaarutaat ukiuni 2014-imiit 2017-imut piviusunngortinneqartussa, taperserpaat.

Persuttaasarnermik ajornartorsiuteqarnerup suliniutini tamani inuiaqatigiinni atugaris-saalersitsinissamik, peqqissuunissamik inuuniarnermilu akuutitsinissamik aqqis-suussanut ilanngunneqarnissaa anguniagaavoq. Iliuusissatut pilersaarummi suliniutis-sat anguniakkanut atuuttussanut sisamanut sammitinneqarput:

- Persuttaasarnermik eqqugaasut pitsaannerusumik ikorfartorneqarlutillu siunner-sorneqartassapput.
- Persuttaajuarneq kipitinneqassaaq - ilaatigut persuttaasartunut katsorsarneqarnis-samik neqeroorutinik pilersitsinikkut .
- Susassaqarfiit assigiinngitsut persuttaasarnermut tunngatillugu suliat suleqatigiis-sutigineqarnerat ineriartortinneqassaaq
- Persuttaasarnermik ajornartorsiuteqarneq pillugu ilisimasat paasissutissiisarnerlu annertusarneqassapput

Persuttaasarnermik akiuiniarluni periusissanut iliuusissanullu pilersaarummi qupp. 25-mi naliliinermut immikkoortumi allassimavoq atuuttussanngortitsinerup nalaani killiffik an-gusallu pillugit Naalakkersuisunut suliani suliap killiffia pillugu ukiumoortumik nalunaaru-siortoqartassasoq.

Nalunaarummi tassani takuneqarsinnaapput suliat ingerlasut naammassisimasallu, iliuusissatut pilersaarut tunngavigalugu suliniutit kiisalu 2015-imi angusani pingaarnersi-uilluni allaaserinninnerit.

'Persuttaasarneq akiorniarlugu periusissaq iliuusissatullu pilersaarut 2014-2017' pro-grammiuvoq 31-nik suliniuteqarfissalik, immikkoortillugit aallartinneqanngikkunik ass. isumaginnittoqarfiup iluani pikkorissarnernik ingerlatsinernut, pinaveersaartitsinernut il.il. suliniuteqarnernut ingerlareersunut ilanngutsinneqartussat.

Piviusunngortitsinissamut sulisussat immikkoortinneqartussatut ilimagisat eqqarsaati-galugit aammalu sunniuteqarluartumik eqaatsimillu aqutsisoqarnissaa siunertaralugu programimik pisariitsumik ataatsimik pilersitsisoqarsimavoq.

Ataqatigiissaarinermi suliniutit ataasiakkaat qanoq ilinerani qanorlu ilillugit aallartinnis-saasa pilersaarusiornissaat pingaarnermik pineqarput. Suliniutissanut tamakkununnga tunngatillugu Aningaasanut inatsimmi qinnuteqarnissaaq/allanut nuussisoqartarnissaa arlalitsigut pisariaqartussaasassaaq, eqqartueqatigiittoqartarsinnaalluni isumaqatigiissu-siorlunilu kiisalu taamatut suliallit avataaneersut suleqatigalugit, soorlu qallunaat qitiu-sumik aqutsisoqarfiannik, suliniutissanut ataqatigiissaarisooqartassaaq.

Naalakkersuisoqarfiit akimorlugit politikikkut allaffissornikkullu aqutsisut iliuusissatut pilersaarutip atuuttussanngortinneqarnissaanut tapersersuinissaat pingaaruteqarpoq. Persuttaasarnernup qanigisanut tunngasuutillugu pinaveersaartinneqassappat akiornia-

neqassappallu suliniutitut oqartussaaffimmut ataatsimut tunniutissallugu tulluar-
tussaangilaq.

Suliniutit 2014-imiit ingerlateqqitat

Suliniutit 2014-imi aallartinneqartut, 2015-imilu ingerlateqqitat ataani takutinneqarput ¹. Suliniutigineqartut 2014-imut siuariartortoqarnera pillugu nalunaarusiami erseqqinnerusumik nassuiaaffigineqarput.

Nuna tamakkerlugu qimarnguik katsorsaaviutigisoq, Illernit

Qimarnguik katsorsaaviutigisoq Illernit 'Inersimasunut paaqqinniffiit immikkut siunertallit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 28. april 1988-imeersoq' naapertorlugu pilersinneqarpoq.

Illernit persuttaajuarnermik kipititsinissamik suliniuteqarnermut nukittorsarfiuvoq qanigisarilluakkanillu persuttaasarnermik pinaveersaartitsiffiulluni. Illernit siunertaraat arnanik persuttagaasimasunik meeraannillu FN-ip Meeqqanut isumaqatigiissutaani aalajangersakkat naapertorlugit ilaqutariittut sinaakkutini toqqissisimasuni ineriartorfiusunilu peqqinnartumik nutaamik periarfissinnissaat.

Uani allanik atuarsinnaavutit: www.brydtavsheden.gl / www.oqaatigiuk.gl

Qimarnguinni sulisutigut piginnaasatigullu ineriartortitsineq

Naalackersuisut persuttaasameq akiorniarlugu 2014-imiit 2017-imut periusissaanni iliuusissatullu pilersaarutaanni qimarnguiit qitiusumik iliuuseqarfiginierneqarput. Qimarnguiit ineriartortinneqarnerini nukittorsaaviginerinilu arnanut persuttagaasimasunut meeraannullu timikkut tarnikkullu toqqissisimasunik avatangiiseqalernissap pilersinnissaa siunertaavoq. Arnap massakkut qanoq innera aallaavigalugu ikiorneqarnissaa siunertaavoq, nakuuserneqanngitsumillu inuunerup pilersinnissaa piginnarnissaalu siunertaralugu nammineq toqqaasinnaanissaa anguniarlugu.

Ilaqutariinnermut Naalackersuisoqarfiup 2014-imi Mary Fondimiit qinnuteqaat 600000 kr.-inik aningaasartalik taperserpaa. Pilersaarummi siunertaavoq qimarnguinnik tapersuinerit piginnaanngorsarnerit aqutugalugit angerlarsimaffimmi persuttaasarnermik annikillisisinissamut peqataanissaq. Piginnaanngorsaqqinnissamut suliniut ukiut pingasunik sivisussuseqassaaq, ataatsimullu 6,6 mio. kr.-inik missingersuuteqarluni.

Suliniut Kattunneq-mik taaguuserneqarpoq, pingaarnernillu assigiissunillu anguniaqarfiulluni:

1. Qimarnguinni sulisunik sulianut tunngasunik qaffassaaneq
2. Ilaatigut Qimarnguiit Peqatigiiffisa Kattuffiat aqutugalugu qimarnguiit akornanni suleqatigiilluarnernerneq

¹ Ilanngussaq 1: Siuariartortoqarnera pillugu nalunaarusiaq 2015 - Persuttaasarnermut akiuinarnermut Naalackersuisut periusissaata iliuusissaattullu pilersaarutaata killiffia

Angerlarsimaffinni eqqissiviilliornernut taarsiullugu oqaloqatigiinnerit

Suliap ingerlaneranut killiffimmut tunngatillugu Politiiniit paasissutissanik pissarsiniarnerit iluatsitsiffiusimangillat.

Timikkut attuilluni naveersisinnaatitaanerup atorunnaarsitaanera

Suliniuteqarfiususaaq: 1, 3

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 3

Suliap killiffia pillugu 2014-imut nalunaarusiami takuneqarsinnaavoq timikkut attuilluni naveersisinnaatitaaneq danskit Forældreansvarsloviata Kalaallit Nunaannut atuutsilerneratigut atorunnaarsinneqarsinnaasoq. Inatsimmi § 2, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq:

Meeraq isumassorneqarnissamik toqqissisimatinneqarnissamillu pisinnaatitaaffeqarpoq. Inuttut ataqqineqassaaq aammalu timimigut annersarneqarluni pillarneqassanani allatulluunniit kanngunarsagaassanani.

Naalackersuinnikkut ersarissumik oqariartuuteqartoqarnissaa, meeqqallu angerlarsimaffimmini persuttagaanissamut illersugaanissaat kiisalu Kalaallit Nunaata FN-ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaani Artikel 19-imut malinninnissaa siunertaavoq, taakkumi aqutugalugit meeqqat timikkut tarnikkullu persuttagaasarnerinut naleqquttumik illersorneqarnissaannut naleqquttumik aalajangiisarnissamut Kalaallit Nunaat pisussaafeqarmat.

Inatsisartut 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnerminni Angajoqqaat akisussaassuseqarnerat pillugu Inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutsinneqarnissaa pillugu tapersiissuseqarput, 2016-imilu januaarimi kunngikkormiut peqqussutaat Folketingimi akuersissutigineqarpoq. Tamatuma kingorna Angajoqqaat akisussaassuseqarnerat pillugu Inatsit 1. juli 2016 Kalaallit Nunaannut atuutilissaaq.

Aaqqiagiinngittarnermut siunnersuisooqatigiit (Konfliktråd)

Suliniuteqarfiususaaq: 1

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 9

Eqqartuussisarnermut inatsimmi § 319 malillugu inatsiseqartitsinermetu ministeri Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanik oqaloqateqareerluni misiligutitut aaqqissuusinermik aallartitsinnaavoq, tassanilu aaqqiagiinngissutaasynik qaangiiniarneq pineqaatissiisummut taarsiullugu imaluunniit pineqaatissiisummut ilaatillugu ator-neqarsinnaalluni, tak. 2014-imut suliap ingerlanera pillugu nalunaarusiaq.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitaq 2012-imi suleqatigiissitaliorpoq, taassumalu aaqqiagiinnginnernut siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinissaaq suliassarimavaa. 2013-imi ataatsimiinnermi periaaserineqarsinnaasoq saqqummiunneqarpoq, tassanilu saqqummiunneqarpoq akerleriinnik isumaqatigiissitsiniarnermi siunnersuisartut inersimasut pineqaatissinneqarnerannut tapertatut ator-neqassasoq aammalu 15-iniit 17-inut ukiulinnut pineqaatissiinerme allatut iliortoqarsin-

naaneranut toqqarneqarsinnaasutut atorneqassasoq. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussi-veqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap missingersuutitut innersuussutai tunngavigalugit ukiunut pingasunut 2,6 mio. kr.-inik aningaasaliisoqarpoq.

Justitsministeriaqarfik misiligitut aqqiussuussinermut periaasissamik siunnersuummik nassiussaqsarimavoq. Periaasissatut siunnersuutigineqartoq piviusunngorsinnaann- gitsutut nalilernerqarmat kalaallit tungaanniit suli akissuteqartoqarsimangilaq. Taamaa- lillunilu Justitsministeriaqarfik suleqatigalugu periaasissamik atorneqalersinnaasumik ineriartortitsinissaq pisariaqartinneqarpoq.

Pillagaanerup nalaani katsorsarneqarneq (MUMIK)

Suliniuteqarfiususaaq: 2

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 17

Ilaqtariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmi www.naalakkersuisut.gl-imi 2014-imut suliap ingerlanera pillugu nalunaarusiami MU- MIK-p nassuiarneqarnera takuuk

Peersinneqarneq qanilleqqusaannginnerlu pillugit inatsit

Suliniuteqarfiususaaq: 2

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 18

Qanilleqqusaannginneq peersitaasernerlu pillugit Inatsit Folketingimit 2012-imi akuersis- sutigineqarpoq, taannalu aqutigalugu persuttaasartut erseqqissumik nalunaarfigi- neqarput aapparisamat persuttaasarneq akuerineqarsinnaanngitsoq. Inatsit anger- larsimaffimmi persuttagaasoqarneranut akuliussinnaanissamat periarfissaqalersitsivoq, tamatumani persuttagaanermik eqqugaasup, taannalu qitornaqsarimappat, ataatsi- moorlutik angerlarsimaffigisaanniit aninissaa pisariaaruttussaalluni. Tamatuma sania- tigit inunnik isumaginninnermut oqartussaasut angerlarsimaffimmi inooqatigiinnermi ajornartorsiutaasut qaangerneqarnissaannut siusissukkut iliuuseqarsinnaanermut periar- fissaat inatsisikkut periarfissaqarnerulersussaavoq.

Qanilleqqusaannginneq peersitaasernerlu pillugit Inatsit Inatsisartuni aalajangiiffi- neqarneratigit Kalaallit Nunaannut atortussanngortinneqarsinnaavoq. Justitsministeri- aqarfik peqqussummik piareersaalluni aallartitsimavoq, taassumalu Inatsisartut 2016-ii ukiakkut ataatsimiinneranni saqqummiunnissaa ilimagineqarpoq.

Qingasaarisarneq annersaasernerlu misissuinerni qitiutillugit

Suliniuteqarfiususaaq: 4

Iliusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 27

Siunertaq

Suliniutigineqartut anguniagaqarfiusappata, nakkutiginiarneqassappata ilisimasallu tunngavigalugit ingerlanniarneqassappata assigiinngisitaartunik ilisimasaqarnissaq pisariaqartinneqarpoq. Taamaammat persuttaasernerup suussusaa annertussusaalu innuttaasut inuunerannik peqqissusaannillu misissuinerni pingaartillugit annerusumik qitiuttariaqarput. Peqatigitillugu innuttaasut persuttaasarnernut

Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfiup Inuusuttuuneq ajornartoq pillugu misissuitit-sinerani inuusuttut qanigisaanni persuttaasernerit aaqqiagiinnginnerillu qitiutillugit sammineqarput. ² Persuttaasernerit aaqqiagiinnginnerillu qanoq annertutiginerat suussusaallu meeqqat atuarfianni qingasaarisernerit annertussusaat aqutugalugit aallarni-utitut paasissutissiiffiqeqarput. Taakku kingornatigut angerlarsimaffimmi oqaatsikkut aaqqiagiinnginnerit persuttaasarnernillu angerlarsimaffiup avataani aapparissamik aaqqiagiinnginnerit persuttaasarnernillu malinneqarput. Taamaallilluni misissuinikkut aaqqiagiinnginnerit annertussusaannut suussusaannullu inuusuttut peqataaffigisar-tagaannut imaluunniit isigisartagaannut kiisalu timikkut tarnikkullu persuttaasarnernut inuusuttut nammineq misigisartagaannut isigisartagaannulluunniit erseqqissumik takun-rittoqarsinnaalerpoq.

Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfianni atuartut akornanni inuunerinneq peqqissuunerlu pillugit misissuititsineri kapitali 9-mi atuartut inuuneranni persuttaasarneq qitiutillugu sammineqarpoq, ilaatigut qingasaarisarneq paannittarnerlu pineqarlutik. ³ Misissui-nermi nutaatut digitalikkut qingasaarisarneq immikkut sammineqarpoq. Digitalikkut qingasaarisarneq, qingasaarisernerit allat assigalugit, meeqqanut inuusuttunullu ajortorpassuarnik kinguneqartitsisarpoq. Digitalikkut qingasaarisernerup nalingin-naasumillu qingasaarisernerup immikkoorutigaat digitalikkut qingasaarinikkut kinaas-sutsimik isertuussilluni qingasaarisooqarsinnaammat, akerlianillu isertornani qingasaarinikkut kina qingasaarisuunersoq takuneqarsinnaasarmat. Meeqqat inter-netsikkut ataatsimoorfiini susoqartarnersoq angajoqqaat amerlanertigut nalusarpaat.

Qimarnguinni piginnaasanik ineriartortitsinissamut suliniuteqarnermut atatillugu qanigisani persuttaasarneq pillugu sulisut suliaminnik ilisimasallit isumaannik ilisi-masaannillu kiisalu sulisut ilisimasallit ilisimasaqarnerulernissamik atortussaqaarneruler-nissamillu namminneq qanoq pisariaqartitsiginersut pillugit misissuisoqarsimavoq. **Kat-tunneq** Misissuineq siunissami piginnaasanik ineriartortitsisoqarnissaanik suliniuteqar-nermut atorineqassaaq.

Inatsisilerinerup tunngaatigut nalunaarusiaq Kalaallit Nunani inatsisinik paasinnittarneq inatsisinullu silatussuseq 2015-imi tamanut saqqummiunneqarpoq. ⁴ Misissuineri

² Statens Institut for Folkesundhed, 'Det svære ungdomsliv - Unges Trivsel i Grønland 2011

³ Niclasen, Birgit: Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland - resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014

⁴ Balvig, Flemming: Retsfølelse og retsfornuft i Grønland, Aarhus Universitet/Juridisk Institut, 2015

innuttaasut pinerluttuliornermut inatsisitigut periutsinut tunngaviatigut paasinnittarnerat pingaarnertut sammineqarpoq, tassungalu atatillugu sunik misigisaqartarnersut qanorlu paasinnittarnersut sammineqarlutik. Nalunaarusiami ilaatigut aapparisamit persuttagaasarneq aamma toqumik kinguneqartumik persuttagaasarneq kiisalu innuttaasut ataatsimut pinerluuteqarsimasumut qanoq isummertarnersut sammineqarput. Arlalinnik periaaseqarluni misissuineritigut uppersineqarpoq pinerluuteqarsimasup kinaaneramik paasiniaasoqartillugu qanoq iliorsimanerata paasiniarneqartannginnera kalaallini inuiaqatigiinni assut takusussaasuusoq. Allatut oqaatigalugu pinerluutinik akiuniarnermi inuiaqatigiinnut akulerutsitseqqinniarneq kalaallit inuiaqatigiit atorumanerusarpaat, taakkunungalu ilaavoq persuttaalluni pinerluuteqarsimaneq.

Peqqissutsimut tunngasut

Ilaqutariinnut naartusortalinnut siusissukkut suliniuteqarneq

Suliniuteqarfiusussa: 3

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 21

Siunertaq

Peqqinnissaqarfik persuttaasarnerup suliniuteqarfiginissaani qitiusumik inississinnaavoq. Ilaqutariinnut naartusortalinnut siusissukkut suliniuteqarneq peqqinnissaqarfiup suliassaraa, taamaattorli susassaqarfinit arlalinnit suliassaagaluarluni. Suliniutigineqartoq ilaqutariinnut naartusortalinnut sammitaavoq, tamatumani angajoqqaat meeqqaminnut ikorfartuisinnaanermik isumassuisinnaanermillu amigaa-teqarnerat pineqarluni. Naartusoqarnera angajoqqaanngortussat ajortumik pissusilersortarnerisa al-

Ilaqutariinni 'Ilaqutariinnut naartusortalinnut siusissukkut suliniutitut' ittumi ilaqutariit illu-anni sulisoqarfiusumi akuttunngitsumik persuttaagaasoqartarpoq. Ajornartorsiutaasoq apuunnermi oqaloqatigiissutigineqartarpoq, taamatullu pisoqarnerani sulisut ilaqutariinni persuttaagaanerup kingunerisaannut paasissutissiisarluni. Persuttagaasarneq illumi akuerineqarneq ajorpoq, taamaammallu persuttaanerit tamarmik politii- nunalu ilaqutariit ilaqutariit kinguaassiuutillu pillugit ilinniartitsiner- mi naalungiarsuusaartitsiner- mik sammisaqarfiusumi, qanigisani persut- tagaasarneq pitsaaliornissaa aamma sammineqarpoq. Taamaalilluni aapparisa- mut persuttaasarneq pillugu misissuineq suliamut ilanngunneqarpoq, tassani- lu aapparisa- mut persuttaasarneq pitsaaliornissaanut aaqiissutissanik atu- artut siunnersuuteqarnissa- minnut oqallillutillu sulisinneqarput.

Inuusamik atortoqarluni suliniutigineqartumi, tassalu ilaqutariit kinguaassiuutillu pillugit ilinniartitsiner- mi naalungiarsuusaartitsiner- mik sammisaqarfiusumi, qanigisani persut- tagaasarneq pitsaaliornissaa aamma sammineqarpoq. Taamaalilluni aapparisa- mut persuttaasarneq pillugu misissuineq suliamut ilanngunneqarpoq, tassani- lu aapparisa- mut persuttaasarneq pitsaaliornissaanut aaqiissutissanik atu- artut siunnersuuteqarnissa- minnut oqallillutillu sulisinneqarput.

Qanigisani persuttaasarneq pitsaaliornissaanut suliniuteqarnermi pingaaruteqarpoq suliniutip oqartussaaffinit arlalinnit ingerlanneqarnissaa. Peqqinnissaqarfik tamatumani qitiulluni suleqataavoq.

NGO-t aamma inuiaqatigiinni innuttaasut

Aapparisamut persuttaasarneq pillugu ullut sammisassaqartitsiviusut

Suliniuteqarfiusussa: 1, 2

Iliuusissatut pilersaarummi suliaqarfiit: 21

Naalackersuisut persuttaasarneq akiorniarlugu 2014-imiit 2017-imut Periusissaanni Iliuusissatullu pilersaarutaanni takuneqarsinnaavoq suliniaqatigiit pisortatigoortuunngitsut (NGO-t) allallu piumassutsiminnik ikiuuttut pisinnaatitaaffiit assigisaallu pillugit peqataatitsinissamut ilisimasaniillu siammarterinissamut suliniuteqartuusut

Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfik peqatigiiffimmut 'Oqaatigiuk'-mut 2015-imi tapiissuteqarsimavoq, naalackersuisoqarfimmiullu Nuummi atuarfinni ullunik sammisassaqartitsiviusunik ingerlataqarsimallutik. Atuartunut 13-15-inut ukiulinnut tunngatillugu ullormi sammisassaqartitsiviusumi ilaqutariinni persuttaasarneq annermik sammineqarpoq, taamaattorli aamma aapparisamut persuttaasarneq sammineqarluni.

Ulluni taakkunani ilaqutariinni persuttagaanermik eqqugaaffiusuni aamma/imaluunniit aappariinnermi persuttagaanermik atuiffiusumi peroriartorneq pillugu peqatigiiffimmit, Politiit aallartitaanniit kiisalu nammineq inuttut oqaluttuortoqarneratigut sammisaqartoqarpoq. Ulloq sammisassaqarfiusoq nipilersortoqarnermik filmimillu paasissutissiiffiusumik takutitsinermik ilaneqarpoq.

'Oqaatigiuk' atuartunut 50000-it sinnerlugit amerlassusilinnut ullunik sammisassaqartitsiffiusimavoq, taamaalillunilu qanigisani persuttagaasarneq pillugu ilinniartitsinermik misilittagaqarfiulluarluni.

Ullut sammisassaqartitsiffiusut naliliiffiginerisigut paasinarsivoq aaqqissuussa atuarfinnut atuartunullu assut pissarsiffiulluarsimasoq. Peqatigitillugu suliniuteqarnikkut paasinarsilluarpoq meerarpassuit inuussuttorpassuillu angerlarsimaffiminni meeraatillutik misigisassarinnigisaraluminnik misigisaqartarsimasut.

Suliniutissatut pilersaarutit

Inunnut suliaminnik ilisimasalinnut ilinniartitsinerit piviusunngortitsinerillu

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfiup 2016-ip naalerneraniit 2017-ip naalernerata tungaanut suliniut 'Inunnut suliaminnik ilisimasalinnut aamma Nuummi Ilulissanilu ilinniartunut meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffimmi persuttagaanermik misigisaqarsimasunut sullissisunut ilinniartitsineq piviusunngortitsinerlu' ingerlanniarpaa.

Qanigisanik persuttagaasoqarsimatillugu suliniuteqarnermi susassaqaqfinni sulisut inunnik persuttagaasimasunik attaveqarfiginnittarfiini aqutsisut sulisullu siuttut paasisaqaarlarsimanissaat pingaaruteqarpoq. Taamaammat iliuusissatut pilersaarummi suliniut 22 naapertorlugu sulisunut suliaminnik ilisimasalinnut pingaarutilimmik inissisimasunut pikkorissartitsinernik/ilinniartitsinernik aallartitsisoqarniarpoq, taakkunanilu persuttagaasarnermut suliniutit assigiinngitsut qitiutillugit ingerlanneqassapput. Sulisut siuttut persuttagaanermik eqqorneqartunut attaveqartartut iliuuserisinnaasat pillugit siunnersuisinnaalernissaannut ilisimasaqarnerulerlutillu piginnaasaqarnerulernissaat anguniagaavoq, tamannalu aqutugalugu eqqortumik ikiuisinnaanerit anguneqarluni.

Persuttagaasarnermut periusissamittaaq takuneqarsinnaavoq ilinniarfinni attuumasuteqartuni ilinniartut meeqqat ilaqutariillu persuttagaanermik eqqugaasimasut piaartumik kinaassusernissaannut ikiornissaannullu ilinniartinneqarnissamik periarfissineqassasut. Qanigisanik persuttagaasarneq pillugu ilinniartitaaneq massakkut ilinniarfiusinnaasuni takussaangippallaaqaaq.

Inunnut suliaminnik ilisimasalinnut ilinniartunullu ilinniartitsinerit piviusunngortitsinerillu aqutugalugit piginnaasanik ineriartortitsisoqarnissaanut suliniutigineqartoq ineriartorteqqinneqassaaq, tamannalu qimarnguinni Mary Fonden aamma Dannerhuset suleqatigalugit ingerlanneqartussaavoq. Tamakku Naalackersuisut 2014-2017-imut persuttagaasarnermut periusissaanni iliuusissatullu pilersaarutaanni suliniutaapput pingaarutilit, tamatumani persuttagaanermik eqqugaasimasut najukkani ilaqtat inuillu suliaminnik ilisimasallit peqatigalugit ikiuisarnissaq pingaarnerpaavoq.

Politiit angallataat atorlugu suliniuteqarneq

Iliuusissatut pilersaarummi suliniut nr. 31-mi takuneqarsinnaavoq qanigisani persuttagaasarneq pillugu illoqarfinni mikinerni nunaqarfinnilu paasititsiniaanernik aallartitsisoqartussaasoq. Tassunga atatillugu ilaqutariinni persuttagaasarneq qitiutillugu illoqarfinni mikinerni nunaqarfinnilu sammisassaqaqarsinerit ingerlanniarlugit Politiit angallataata atornissaa pillugu Pinerluttaalisitsinermik Siunnersuisoqatigiit, Politiit, Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfiup aamma Meeqqat Oqaaseqartartuata akornanni suleqatigiinermik aallartitsisoqarsimavoq.

Persuttaasartunut katsorsartinnissamik neqeroorut

Iliuusissatut pilersaarummi suliniut 15-imi takuneqarsinnaavoq persuttaasartunut katsorsartinnissamik neqeroortoqarsinnaanerani pilersitsisoqassasoq. Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfik katsorsartinnissamut neqerooriaatsimik ineriartortitsisimavoq, taannalu 2016-ip ingerlanerani piviusunngortinneqassaaq.

Qanigisani persuttagaasarneq pillugu isumasioqatigiinneq

Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfik qanigisani persuttagaasarneq pillugu 2016-imi isumasioqatigiinnermik ingerlatsiniarpoq, tassanilu ilaatigut kommunini sulisut nunatsin-nilu qimarnguinni sulisut peqataatinneqassapput.

Aningaasanut tunngatillugu takussutissaq

Aningaasat atorneqar- tussat	Missingersuutit missingerlugit (D.kr.)	Taakkunannga tapiissutit avataaneersut	2014	2015	M 2016	M 2017
Illernit - aningaasaliis- sutit aningaasanut inatsimmeersut	2.000.000	-	2.000.000	2.021.000	28.82.000	2882000
Qimarmguuit - ilinniarti- tsineq il.il.	6.600.000	6.000.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000	2200000
Qimarmguinnik na- lilersuineq	500.000	-	500.000	-	-	-
Oqaatigiuk. gl	700.000	-	700.000	12.000	12.000	12000
Aappaqarnerit.gl	700.000	-	700.000	12.000	12.000	12000
Aappariippugut!?	2.300.000	1.200.000	2.300.000	-	-	-
Qarasaasiami nalor- nisoorfinnut ilinniut	170.000	-	170.000	15.000	15.000	15.000
Persutt. pill. piviusu- lersaarut	180.000	-	180.000	-	-	-
-mut taarsiullugu oqaloqatigiitta	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissu- tis- siisoqann gilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq
MUMIK	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissu- tis- siisoqann gilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq
Qinngasaarisarnermik akiuiniarneq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissu- tis- siisoqann gilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq	Paasissutis- siisoqanngilaq
Aaqqiagiinngittarner- mut siun- nersuisooqatigiit (Konfliktråd)	0	2.600.000	0	860.000	860.000	860000
Katillugit	13.150.000	9.800.000	8.750.000	5.120.000	5.120.000	5120000